

Poučení pro pacienty léčené zářením

Vážená paní, vážený pane,

součástí Vaší komplexní onkologické léčby je léčba zářením (radioterapie).

Na našem oddělení máme tři lineární urychlovače, které poskytují záření různých druhů (fotony, elektrony) o různých energiích. Výběr nejvhodnějšího ozařovače je závislý na typu ozařovací techniky a na hloubce ozařovaného ložiska. Je třeba zdůraznit, že po ozáření není pacient nijak nebezpečný pro své okolí, neboť v něm není žádná radioaktivita (pacient „nezáří“).

Vaše léčba vychází z výsledků předchozích vyšetření (např. rentgenového, ultrazvukového, biochemických testů, krevního obrazu, výpočetní tomografie, magnetické rezonance, operačního nálezu, histologického vyšetření a případně dalších vyšetření). Neobdržíme-li výsledky Vašich vyšetření před Vaším přijetím k léčbě, může Vás lékař požádat, abyste kopii výsledků či obrazovou dokumentaci obstaral/a Vy či Vaše rodina.

K tomu, abychom mohli do oblasti, kterou je třeba ozářit, dodat nutnou dávku záření a současně co nejvíce šetřit okolní zdravé tkáně, je nutné léčbu zářením pečlivě připravit. Tato příprava je složitý proces, na němž se podílejí lékař, fyzik a radiologičtí asistenti, a proto je časově náročná.

Na základě rozsahu nemoci a celkového stavu organismu je nejprve připraven ozařovací předpis. Příprava k ozařování se provádí na simulátoru. Simulátor je rentgenový přístroj, který vypadá jako ozařovač (simuluje ozařovač). Tam Vás uložíme do polohy, v níž se budete pokaždé ozařovat, a zaměříme ozařovanou oblast (provedeme lokalizaci). Na kůži Vám nakreslíme zaměřovací značky, které nám umožní uložit Vás při ozařování vždy do stejné polohy. Značky si, prosím, nesmývejte. Během léčby Vám je budou obnovovat radiologičtí asistenti. Pokud by hrozilo, že značky zmizí, obtáhněte je doma fixem. Svou ozařovací polohu si pamatujte. V některých případech se při první návštěvě vyrábějí speciální fixační pomůcky, zajišťující neměnnou polohu během celé série radioterapie.

Po zaměření na simulátoru bude ve stejné poloze provedeno vyšetření na výpočetním tomografu (CT), které je nutné pro přípravu ozařovacího plánu na počítači.

Při Vaší druhé návštěvě na našem oddělení provedeme ověření (verifikaci) připraveného ozařovacího plánu na simulátoru a sdělíme Vám termín prvního ozáření.

Poté je zahájeno ozařování, které se provádí většinou 1x denně od pondělí do pátku po dobu několika týdnů, někdy až 7 - 8 týdnů. Na ozařovacím stole v ozařovně ležíte ve stejné poloze jako na simulátoru, během záření nic necítíte. Při zaměřování pomocí červených laserových světél mějte zavřené oči.

Vlastní ozáření trvá pouze několik minut, během něj vydržte ležet na stole bez pohybu, aby nedošlo k nesprávnému ozáření. Radiologický asistent Vás po celou dobu sleduje na televizní obrazovce. Pokud by se v průběhu ozařování vyskytly nějaké problémy, ozáření lze přerušit a asistent se k Vám urychleně dostaví a pomůže Vám. Nikdy nevstávejte z ozařovacího stolu, dokud nejste k tomu vyzváni.

V průběhu ozařování Vám bude prováděn 1 x týdně odběr krve (neurčí-li lékař jinak). 1 x týdně budete docházet ke svému ošetřujícímu lékaři na kontrolu, při níž ho můžete informovat o případných obtížích a obrátit se na něho s dotazy.

Pokud budete mít obtíže mimo termín kontroly, informujte radiologického asistenta, který to sdělí Vašemu lékaři.

Z hygienických důvodů Vás žádáme, abyste na ozařování s sebou nosil/a svoji podložku (např. tenký ručník či malé prostěradlo) a pantofle na přezutí.

Naplánovaná léčba zářením by měla proběhnout bez přerušení. Nebudete-li se moci z vážného důvodu dostavit na záření, informujte, prosím, telefonicky radiologické asistenty na své ozařovně (tel. čísla: ozařovna 1: 224 43 4767, ozařovna 2: 224 43 4768, ozařovna 3: 224 43 4769).

Díky medicínským pokrokům v posledních letech došlo ke zlepšení výsledků léčby a ke zmírnění vedlejších projevů terapie, přesto však s sebou léčba může přinášet některé vedlejší účinky. Rádi bychom Vás o těchto účincích předem informovali, abyste na ně byli připraveni a mohli jste se zdravotnickým personálem co nejlépe spolupracovat.

Reakce na ozařování je velmi individuální, většinou celkové obtíže nejsou, ale může nastat mírná nevolnost či slabost. Reakce po ozáření orgánů se mohou vyskytnout později - většinou od 3. týdne léčení. Narůstají postupně, trvají do konce léčby zářením, k jejich zklidnění dochází po jejím skončení a v průběhu 4 - 6 týdnů obtíže odezní.

K omezení reakce na ozařované kůži nedoporučujeme zářenou oblast mýt mýdlem, třít ručníkem, používat spray, kolínskou, parfémy, vystavovat kůži slunění, masáži, nosit těsné prádlo (hlavně z umělých vláken). Ošetření kůže provádějte pouze na doporučení Vašeho ošetřujícího lékaře.

Pijte dostatečné množství neдрáždivých tekutin. Stravu volte pestrou s dostatkem vitaminů. Pro většinu pacientů je příliš kořeněná strava nevhodná. O některých dietních omezeních Vás individuálně bude informovat Váš ošetřující lékař.

Během léčby byste měl/a dodržovat klidový režim a dostatečně odpočívat. Vhodný je pobyt na čerstvém vzduchu, naopak není vhodná větší fyzická námaha.

Navzdory úsilí odborného personálu našeho pracoviště a Vaší dobré spolupráci, jejichž cílem je zabránit návratu nádorové choroby v budoucnosti, není ve všech případech pravděpodobnost vyléčení stoprocentní a Vy musíte být i nadále pravidelně sledován/a, aby se případné návratu nemoci odhalilo co nejdříve.

Přejeme Vám příjemný pobyt na našem pracovišti a klidný průběh léčby.